

Ζωγραφίζει ζώα, πτηνά και ερπετά στους πιο αναπάντεχους συνδυασμούς, με ισχυρές δόσεις βίας και σεξ, για να καταγγείλει τόσο καταστροφική μπορεί να γίνει η υπερροπική στήση του ανθρώπου απέναντι στη Φύση. Ενα λεύκιμα που θα κυκλοφορήσει τον Νοέμβριο από τις εκδόσεις Taschen θα «συστήσει» και στο ευρωπαϊκό κοινό τον Γουόλτον Φορντ, τον Αμερικανό καλλιτέχνη που έχει ήδη προκαλέσει αίσθηση πέρα απ' τον Ατλαντικό.

Η ζούγκλα του κυρίου φορντ

Της Τασούλας Επτακοίλη

Επηρεασμένος από τις αφηγήσεις του Βρετανού φυσιοδίφη Γουίλιαμ Χάμιλτον για τον Τζακ, τη μαϊμού του, ο Φορντ ζωγράφισε το 2005 το «Jack on his deathbed».

«Buddha Purnima», 1998: βασισμένο σε ινδικό παραμύθι για τη φιλία ενός κροκόδειλου και ενός πιθήκου. Κάτω: «Der Pantherausbruch», 2001: γερμανικός τίτλος για ένα έργο που βασίστηκε σε αληθινό γεγονός - στην απόδραση ενός μαύρου πάνθηρα από το ζωολογικό κήπο της Ζυρίχης, το χειμώνα του 1934.

Der Zürcher Zoo Nr. 8, 1934. Panthera pardus. Der Pantherausbruch

Πάνε πολλά χρόνια από τη μέρα που στα χέρια του τυχαία έπεσε ένα βιβλίο με ινδικά παραμύθια. «Μια φορά κι έναν καιρό», διάβασε, «ένα κορίτσι συνάντησε έναν δράκο. “Πού κρύβεις την ψυχή σου;” τον ρώτησε. “Μακριά, περίπου 16 μίλια από εδώ, βρίσκεται ένα δέντρο”, απάντησε εκείνος. Γύρω του υπάρχουν τίγρεις, αρκούδες, σκορπιοί και ερπετά. Στην κορυφή του δέντρου κάθεται ένα τεράστιο φίδι. Πάνω στο κεφάλι του υπάρχει ένα μικρό κλουβί και μέσα στο κλουβί θα δεις ένα πουλάκι. Αυτό είναι η ψυχή μου!”» Ο Γουόλτον Φορντ τότε είχε ήδη τελειώσει τις σπουδές του στο σχέδιο και ονειρευόταν να γίνει σκηνοθέτης. Ομως, παρά τις προσπάθειές του, οι πόρτες της βιομηχανίας του θεάματος παρέμεναν ερμητικά κλειστές για εκείνον και η ανάγκη του βιοπορισμού τον έκανε να καταφεύγει σε περιστασιακές δουλειές: πωλητής, ξυλουργός, εργάτης σε εργοστάσιο μετάλλου, σερβιτόρος - εικονογράφος βιβλίων στην καλύτερη περίπτωση.

Διαβάζοντας την ιστορία αυτή ένιωσε μια ακαταμάχητη επιθυμία να τη μεταφέρει στον καμβά, χρησιμοποιώντας τα πιο έντονα χρώματα της παλέτας του και αφήνοντας τη φαντασία του να προσθέσει κι άλλα ονειρικά στοιχεία, να κάνει το παραμύθι να μεγαλώσει. Έτσι άρχισαν όλα...

Σήμερα, ο 47χρονος Φορντ είναι ένας από τους ραγδαία ανερχόμενους καλλιτέχνες της αμερικανικής εικαστικής σκηνής. Οι γκαλερίστες τον θεωρούν «σίγουρη μετοχή» και το κοινό αρχίζει να ανακαλύπτει τον «ιδιόρρυθμο» ζωγράφο που φπάχει συνηθώς μεγάλων διαστάσεων πίνακες -οι περισσότεροι ξεπερνούν σε ύψος τα 2 μέτρα- με πρωταγωνιστές ζώα, πτηνά και ερπετά στους πιο αναπάντεχους συνδυασμούς: παπαγάλοι σε ερωτικές περιπτώσεις μπροστά σε μια παγίδα για πουλιά, ένα όργιο... μαϊμούδων, πετεινοί, αετοί και τρυποκάρυδοι στην πλάτη ενός ελέφαντα, ένα παγόνι με φλεγόμενη ουρά, ένας πιθήκος «εγκατεστημένος» πάνω σε έναν κροκόδειλο. Οσο για τους κριτικούς; Μάλλον έχουν αναπτύξει μαζί του μια σχέση αγάπης - μίσους. «Είναι απρόβλεπτος και ταλαντούχος, ο Τζέιμι Ολιβερ της ζωγραφικής: αναμειγνύει τα πιο απίθανα υλικά και το αποτέλεσμα είναι εκπληκτικό», «Κάνει με το πινέλο του ό,τι οι αδελφοί Κοέν στις ταινίες τους. Η δουλειά του είναι σκληρή αλλά και μεγαλοφυής, εξωφρενική και συναρπαστική. Σε ελκύει και σε απωθεί ταυτόχρονα», έχουν γράψει οι πιο ένθερμοι υποστηρικτές του, που τον παραλληλίζουν συχνά με τον Ιερώνυμο Μπος και τον Αλμπρεχτ Ντίρερ αλλά και με τον Γκρανβίλ, τον ζωγράφο του 19ου αιώνα που στη σύντομη ζωή του (1803-1847) επινόησε έναν φανταστικό κόσμο μεταμορφώνοντας ανθρώπους και αντικείμενα σε ζώα και φυτά. ▶

«Χρησιμοποιώ συχνά τη βία και το σεξ με υπερβολικό τρόπο, το παραδέχομαι. Ομως, αυτό γίνεται για να λειτουργήσει ως μια αλληγορία. Πώς αλλιώς να μιλήσω για την τόσο εκτεταμένη καταστροφή του περιβάλλοντος ή για τον πρόεδρο Μπους που επιμένει -πεισματικά- να μην υπογράψει τη Συνθήκη του Κιότο;»

Υπάρχουν όμως και μερικοί που μάλλον αισθάνονται άβολα μπροστά στις ισχυρές δόσεις σεξ που βρίσκουν στις ακουαρέλες τους: «Είναι ο άνθρωπος που αύξησε την τεστοστερόνη στη ζωγραφική», «Είναι ένας σημερινός Οντιμπόν υπό την επήρεια του... Viagra»!

Ο ίδιος αποφεύγει να απαντήσει - και στους μεν και στους δε. Παραδέχεται, πάντως, ότι ο συμπατριώτης του Τζον Τζέιμς Οντιμπόν (1785-1851), ο ζωγράφος που θεωρείται ιδρυτής της ορνιθολογίας, αφού κατέγραψε και κατηγοριοποίησε τα πτηνά της Βόρειας Αμερικής, είναι μία από τις βασικές επιρροές του. «Και να σκεφτείτε πως δεν τον συμπαθώ καν», διευκρινίζει ο Φορντ. «Εκτός από όλα τα άλλα ήταν και ματωμένης κληρονομιάς. Φοβάμαι πως σκότωσε περισσότερα πουλιά από όσα ζωγράφησε. Ομως η τεχνολογία του ήταν, για την εποχή του, μοναδική...»

Ζωγραφίζει για να... ξεπλύνει την ντροπή

Γιατί όμως ένας νέος καλλιτέχνης επέλεξε μια τεχνολογία που παραπέμπει στους νατουραλιστές ζωγράφους του 19ου αιώνα; Η εξήγηση μάλλον πρέπει να δοθεί διά της... ψυχαναλυτικής οδού. Όταν ήταν μικρός, ανακάλυψε στη σοφίτα του σπιτιού τους το ημερολόγιο της προγιαγιάς του. Διαβάζοντάς το έμαθε ότι η καταγωγή του ήταν από μια πλούσια οικογένεια του αμερικανικού νότου, με πολλούς σκλάβους στη δούλεψη της, αλλά έγινε και «μάρτυρας» μιας τραγικής ιστορίας. Στη φντεία των Φορντ μια μαύρη γέννησε ένα κοριτσάκι με έξι δάχτυλα σε κάθε χέρι. Ο επιστάτης έκοψε τα δάχτυλα που «περίσσευαν» και τα έθαψε στον κήπο. «Σοκαρίστηκα», λέει ο Γουόλτον Φορντ. «Αισθάνθηκα ανείπωτη ντροπή για την οικογένειά μου. Κι όταν αργότερα άρχισα να ζωγραφίζω σκέφτηκα πως αν προσπαθούσα να διακωμωδήσω τους ζωγράφους εκείνους που ακολουθούσαν τους αποικιοκράτες και κατέγραφαν τη χλωρίδα και την πανίδα των υποταγμένων χωρών, ως αποδείξεις και τρόπαια της κατάκτησης, τότε θα μπορούσα να "καθαρίσω", έστω και με έναν τέτοιο τρόπο, το όνομά μου...»

Σήμερα ο τολμηρός καλλιτέχνης αναζητάει έμπνευση για τους πίνακές του σε μύθους

της Αρχαίας Ελλάδας και των χωρών της Ανατολής και σε ταξιδιωτικά κείμενα των περασμένων αιώνων, με ιδιαίτερη προτίμηση στα βιβλία του σερ Τζέιμς Τζορτζ Φρέιζερ (1854-1941), του Σκωτσέζου ανθρωπολόγου που έγινε γνωστός κυρίως για το δωδεκάτομο έργο του *The golden bough* («Το χρυσό κλαδί», πρώτη έκδοση: 1890). Αφορμές όμως τού δίνει και η επικαιρότητα. «Προσπαθώ να υπαινιχθώ μέσα από τα έργα μου πόσο καταστροφική μπορεί να γίνει η υπερροπική στάση του ανθρώπου απέναντι στη Φύση και στα ζώα», εξηγεί ο ίδιος. «Χρησιμοποιώ συχνά τη βία και το σεξ, μερικές φορές με υπερβολικό τρόπο - το παραδέχομαι. Ομως, αυτό γίνεται για να λειτουργήσει ως μια αλληγορία όλων όσων θέλω να καταγγείλω. Πώς αλλιώς να μιλήσει κανείς, για παράδειγμα, για την τόσο εκτεταμένη καταστροφή του περιβάλλοντος, για την εξαφάνιση της χλωρίδας και της πανίδας ή για τον πρόεδρο Μπους που επιμένει -πεισματικά- να μην υπογράψει τη Συνθήκη του Κιότο για τη μείωση των ατμοσφαιρικών ρύπων που προκαλούν το φαινόμενο του θερμοκηπίου;»

Στις αρχές Νοεμβρίου από τις εκδόσεις Taschen θα κυκλοφορήσει στην Ευρώπη το πρώτο βιβλίο αφιερωμένο στον Γουόλτον Φορντ, με τίτλο που παραπέμπει στην ινδική μυθολογία, *Pancha Tantr* - μια πανάκριβη έκδοση (1.250 δολάρια η φτηνή, 6.500 δολάρια η συλλεκτική, με μια αυθεντική λιθογραφία του) και ίσως τους επόμενους μήνες ο Αμερικανός ζωγράφος, η επίσης καλλιτέχνης σύζυγός του, Τζούλι Τζόουνς, και οι δύο κόρες τους κάνουν το πρώτο υπερατλαντικό ταξίδι τους, για μια ενδεχόμενη μεγάλη αναδρομική έκθεσή του στη Γηραιά Ηπειρο. Προς το παρόν, εκείνος ετοιμάζει την επόμενη έκθεσή του σε πάτριον έδαφος, στο Σαν Αντόνιο των ΗΠΑ, ζωγραφίζει στο ατελιέ του ακούγοντας Πάτι Σμιθ και Ελβις Κοστέλο και απολαμβάνει την ήρεμη ζωή στο Great Barrington της Μασαχουσέτης, όπου μετακόμισε με την οικογένειά του εννέα χρόνια πριν. «Φύγαμε από τη Νέα Υόρκη όταν στην πολυκατοικία μας μετακόμισε ένα μέλος του γκρουπ Spin Doctors και συνειδητοποιήσαμε ότι η γειτονιά μας είχε γίνει πολύ θορυβώδης. Καθόλου... κουλ!» ■

«Thanh Hoang»,
1997. Έργο
εμπνευσμένο
από έναν
βιετναμέζικο
μύθο σύμφωνα
με τον οποίο
αν μια τίγρη φάει
έναν άνθρωπο,
η ψυχή της
ταξιδεύει για
πάντα μαζί
με τη δική του.

Info Walton Ford,
«Pancha Tantra», 354
σελίδες (στα Αγγλικά,
Γαλλικά και Γερμανικά),
εκδόσεις Taschen,
τιμές: 1.250 & 6.500
δολάρια.
Θα κυκλοφορήσει
στις αρχές Νοεμβρίου,
www.taschen.com

© MARTIN SCHOELLER/AUGUST IMAGES/APEIRON